

СЕКЦІЯ 6. ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ТА ЇХ АНАЛІЗ

Башинська І. О., Ковтуненко К.В

Використання SWOT-матриці для поетапного аналізу процесу комерціалізації науково-дослідної діяльності ВНЗ та його документальне оформлення

SWOT-аналіз комерціалізації проектів науково-дослідної діяльності ВНЗ полягає в послідовному вивченні внутрішнього стану організації, що буде реалізовувати проект, в пошуку позитивних і негативних сторін, а також прогнозуванні передбачуваних можливостей або загроз з боку зовнішнього оточення проекту комерціалізації. SWOT-аналіз є методом діагностики, на підставі якого будується така стратегія діяльності по комерціалізації технологій яка враховує сильні сторони і можливості і компенсує недоліки, мінімізує при цьому загрози і знижує ризик.

В ході SWOT-аналізу складається перелік сильних і слабких сторін проекту комерціалізації, а також можливостей і загроз реалізації проекту комерціалізації. Наприклад, до сильних сторін проектів комерціалізації науково-дослідної діяльності можна віднести:

- наявність оригінальних ноу-хау і технологій, які є універсальними і можуть бути покладені в основу виробництва нового покоління;
- стабільний ріст ринку в Україні і світі з великими перспективами подальшого розвитку;
- наявність в компанії або організації групи фахівців, що мають досвід науково-дослідницьких робіт, високу наукову кваліфікацію, досвід комерціалізації нових технологій, організаційний і виробничий досвід;
- наявність гарантованого збуту продукції інноваційній компанії;
- є розвинені ринки продажів, які потребують наповнення продукцією компанії;
- продукція компанії являється імпортозамінною - при високій якості, що не поступається імпортним аналогам має доступнішу для споживачів ціну;
- наявність чіткої стратегії розвитку, підкріпленої технологіями, знанням ринку і реальною оцінкою власних можливостей компанії.

До слабких сторін проектів комерціалізації технологій можна віднести:

- відсутність у інноваційної компанії власних виробничих потужностей і виробничого устаткування для випуску інноваційної продукції або надання інноваційних послуг;
- необхідність проведення сертифікації як самого виробництва із застосуванням інноваційної технології, так і кінцевої продукції за стандартами тих країн, в які передбачається постачання інноваційної продукції.

Так само описуються можливості і загрози. Після цього початкові дані для SWOT-аналізу зводяться в таблицю (див. Табл. 1).

Табл. 1 – Приклад початкових даних для SWOT-аналізу

<p>СИЛЬНІ СТОРОНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Один з лідерів на ринку; • Стійкий бізнес з високими показниками росту прибутку, активів і частки ринку • Заміщення імпорту 	<p>СЛАБКІ СТОРОНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відсутність власних виробничих площ • Відсутність повного об'єму виробничого устаткування • Відсутність сертифікації за міжнародними стандартами • Сильна залежність продажів від експорту технології • Наявність декількох власників інтелектуальної власності потребує отримувати згоду усіх власників при угодах з об'єктами інтелектуальної власності
<p>МОЖЛИВОСТІ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Know-how і власні технології, що патентуються • Створення бренду продукції • Чітка стратегія розширення на міжнародні ринки 	<p>ЗАГРОЗИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нова продукція конкурентів • Часткова залежність від партнерів • Може виникнути необхідність великих інвестицій для розвитку мережі дистрибуції інноваційної продукції

Спільний аналіз сильних і слабких сторін проекту комерціалізації технологій, а також потенційних небезпек і можливостей, пов'язаних з його реалізацією для первинних чинників наводиться в матриці SWOT-аналізу (см. Табл. 2).

Табл. 2 – Приклад матриці SWOT-аналізу

	Один з лідерів на ринку українських виробників інноваційної технології і продукції	Відсутність власного великого промислового виробництва і сертифікації за міжнародними стандартами
Можливості розширення ринків збуту на зарубіжні країни	Замкнутий цикл НДДКР і виробництва дозволяє забезпечувати лідируюче положення на ринку і розширення ринків збуту	Розширення ринків збуту на ринки Західної Європи і США робить проект економічно ефективним і привабливим для інвесторів що дозволить притягнути засоби для створення власного серійного виробництва інноваційної продукції і її сертифікації за вимогами країн, на ринки яких вона поставлятиметься
Сильна залежність від партнерів, у т.ч. іноземних	Збільшення кількості постійних партнерів і встановлення міцних ділових зв'язків з ними	У рамках проекту для постачання інноваційної продукції на зарубіжні ринки передбачається виробництво, упаковка і маркування інноваційної продукції з локалізацією для цих ринків

Результати спільного аналізу сильних і слабких сторін проектів комерціалізації технологій, а також потенційних небезпек і можливостей, пов'язаних з їх реалізацією використовуються для складання рекомендацій по розробці маркетингової стратегії проектів комерціалізації технологій та має бути обов'язково задокументовано. Документальне оформлення цього етапу може бути викладено у вільній формі, але включати початкові дані для SWOT-аналізу, саму матрицю SWOT-аналізу, пояснення та рекомендації щодо її подальшого використання.

Буркун А. С.

Авторское право на видео продукцию в Украине

В нынешнее время все больше и больше подымается вопрос относительно прав на фильмы и сериалы. В связи с бурным развитием Интернет индустрии, сохранность прав кинематографии оказались под еще большей угрозой. Свободный доступ пользователей к практически не ограниченным ресурсам с видео файлами наносит большой экономический вред различным кинокомпаниям и обладателям прав на видео продукцию.

Анализом проблемы сохранности прав кинематографии в Украине занимались различные квалифицированные люди. На данном этапе среди них можно выделить Екатерину Копылову (глава ГосКино Украины), Богдана Ступку (председателя ГосКино), а также членов Национального союза кинематографистов Украины (НСКУ) Любомира Кобыльчук-Левицкого, Беляеву Раису Андреевну, Миславского Владимира Наумовича, Байрак Оксану, Виктюка Романа Григорьевича, Лукова Леонида Давидовича и многих других.

На данном этапе в Украинской киноиндустрии возникает ряд проблем, которые негативно сказываются на развитии самой киноиндустрии. На ряду с другими странами, в Украине остается неразрешенной проблема несоблюдения авторских прав на видеопродукцию и Интернет пиратство. Исходя из этого одной из основных проблем в данном случае, является несовершенная законодательная база относительно киноиндустрии и нарушения авторского права на видеопродукцию, в большей степени касающаяся распространения виде-продукции благодаря ресурсам Интернет. Поэтому одним из решений этой проблемы является тщательное изучение сложившейся ситуации и принятия необходимых мер для ее улучшения.

Целью данной статьи является изучение конкретных проблем связанных с нарушением авторского права о кинематографии и видеопродукции в Украине; Изучение законодательной базы и нахождения методов ее улучшения; Общее налаживание ситуации относительно авторского права о кинематографии и видеопродукции в Украине.

На данный момент Украина является правовым Европейским государством. С точки зрения развития самого государства и общества в целом немаловажную роль играет кинематография. На ряду с остальными государствами в сфере

кинематографії і відео продукції в Україні виникає ряд проблем стосовно захисту авторського права на ту або іншу відео продукцію.

На даний момент в Україні Нинішній Закон визначає правові основи діяльності в області кинематографії, регулює суспільні стосунки, пов'язані з виробництвом, поширенням, збереженням і показом фільмів.

Сьогодні загальні положення Закону про Кинематографію України звучать так:

Стаття 1. Законодавство України про кинематографію

Законодавство України про кинематографію ґрунтується на Конституції України, Основах законодавства України про культуру, Законі України «Про авторське право і суміжні права», нинішньому Законі, інших нормативно-правових актах України.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Діяння нинішнього Закону поширюється на юридичні особи поза залежності від форми їх власності і на фізичні особи, що займаються професійною діяльністю в сфері кинематографії на Україні.

Стаття 4. Регулювання стосунків, що виникають в процесі виробництва і використання фільма як об'єкта авторського права

Стосунки, що виникають в процесі виробництва і використання фільма як об'єкта авторського права, регулюються нинішнім Законом, Законом України «Про авторське право і суміжні права» і іншими нормативно-правовими актами України.

Стаття 5. Основні принципи кинематографії

Основними принципами кинематографії є:

- утвердження виробництвами кинематографії ідей гуманізму, суспільно-людських, національно-культурних і духовних цінностей;
- сприяння розвитку національної свідомості, патріотичних почуттів, естетичного і екологічного виховання громадян;
- гарантування свободи творчості, захисту інтелектуальної власності, авторських і суміжних прав, моральних і матеріальних інтересів суб'єктів стосунків в сфері кинематографії;
- розвиток кіноіндустрії і традицій національної кинематографії;
- збереження національного і світового кинематографічного спадку;
- рівність прав і можливостей суб'єктів стосунків в сфері кинематографії незалежно від форм власності в виробництві, поширенні і демонструванні (публічному показі) фільмів;
- поощрення благодійної діяльності;
- сприяння аматорському творчості в кинематографії;
- сприяння співпраці суб'єктів стосунків в сфері кинематографії з іноземними і міжнародними кинематографічними асоціаціями, фондами і т.п.

Вищезазначена інформація представлена в Законі України “Про Кинематографію” Розділ I. Загальні положення.

В современном обществе значимую роль играет система Интернет. Она предоставляет практически свободный доступ к любым видам цифровой информации. Это дает возможность беспрепятственно обмениваться любым количеством различной информации, что в основном ограничивается лишь наличием необходимого системного ресурса. В сложившейся ситуации становится проблематично, а иногда и невозможно, соблюдать авторские права на любой вид собственности, не изменяя законодательной базы. В данном случае авторское право на видео продукцию жестко нарушается, причем воспрепятствовать этому в нынешних правовых условиях практически не возможно.

Пользователи сети Интернет могут свободно получить доступ к просмотру любого видеоматериала, жестко нарушая при этом авторское право собственника.

На данный момент с Интернет пиратством в Украине сложно бороться, прежде всего потому, что часто правообладателям трудно задокументировать сам факт распространения контрафакта, найти лицо, выложившее нелегальный контент в сеть. Учитывая украинское законодательство, администрация файлообменных сетей, которые часто являются каналом распространения контрафакта, не несет ответственности за нарушение авторских прав. Но, с другой стороны, представители подобных ресурсов часто идут навстречу правообладателям и по просьбе удаляют найденный нелегальный контент.

При этом за нелегальные зачатки нет возможности наказывать ни самих пользователей, ни ресурсы, которые такую возможность предоставляют. Такая ситуация объясняется тем, что и у правоохранительных структур Украины, и у правообладателей не имеется легальных инструментов для преследования владельцев таких ресурсов.

В странах бывшего СНГ пытаются повлиять на сложившуюся ситуацию. Так например в России, ассоциация теле- и кинопродюсеров создала реестр прав на аудиовизуальные произведения, где содержатся названия почти 3000 фильмов и телепроектов с ссылками на их правообладателей. Теперь сайты, содержащие «пиратский» контент, должны будут удалить все нелегальные ссылки, иначе им грозят судебные разбирательства. Созданный реестр планируется регулярно пополнять. Теперь занесенные в него произведения могут распространяться в интернете только с письменного согласия правообладателя, так заявили в открытом обращении продюсеры.

Эти действия были предприняты на основе уже действующей мировой практике по защите авторства материалов: сервис получает уведомление от правообладателя о нарушении его прав, блокирует спорный контент и/или сразу удаляет. Так же одним из факторов, который влияет на нарушение авторского права, является непосредственно цена легального товара. На сегодняшний день легализованная видеопродукция стоит значительно дороже, чем контрафакт, предлагаемый пиратами, не говоря уже о возможности свободного скачивания из сети Интернет. Для улучшения этой ситуации и изменения ее в лучшую сторону необходимо действовать широконаправленно. С одной стороны, проанализировать и улучшить законодательную базу, что даст больше возможности для контроля за

пиратским распространением видеопродукции по средствам сети Интернет. А с другой стороны, направить свои действия на снижение цен видеопродукции, что, наряду с качеством материала, позволит показать потребителю выгоду данного приобретения.

Опросы людей показывают, что большая часть населения Украины согласна с тем, что пиратство является воровством. Но при этом покупают пиратские записи только потому, что стоят они на порядок ниже легальной (с соблюдением авторского права) видеопродукции. Для сравнения, диск с новыми фильмами, на пиратском рынке стоит около 30 гривен. В то время, как лицензионная копия в специализированном магазине стоит 65 – 90 гривен. Наценка в таких магазинах порой составляет 100%, а иногда и того выше. Такая цена обусловлена тем, что все меньше и меньше людей покупает лицензированную продукцию, отдавая предпочтение пиратской. В свою очередь магазины вынуждены повышать цены, чтобы получать прибыль. Это порождает замкнутый круг, последствием которого непременно будет нарушение авторского права.

На сегодняшний день Украина вынуждена предпринимать меры по борьбе с видео пиратством для того, чтобы быть на одном уровне с развитыми европейскими странами. Наряду с этим возникает ряд рассмотренных выше проблем, которые со временем должны быть разрешены в положительную сторону. Для улучшения ситуации необходимо пересмотреть законодательную базу и выявить слабые стороны. Прежде всего, тщательно проанализировать сложившуюся ситуацию и, учитывая все нюансы данной проблемы, составить поправки к законопроекту о кинематографии, в частности, распространению видеопродукции по средствам Интернет, соблюдая при этом все авторские права.

Также не маловажную роль играет контроль цен на легальный, с соблюдением всех авторских прав, видеоматериал. Доступность качественного, а главное законного, товара гарантированно приведет к снижению уровня видео пиратства в целом.

Литература:

1. Закон Украины «О кинематографии»
2. Закон об Авторском Праве Украины
3. Авторское право в сети Интернет— <http://www.copyright.com.ua/inet.html>

Демідова В. О., Лазарева Є.В.

Умови патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Намагання України приєднатися до Європейського суспільства, глобалізація економічних і інформаційних відносин обумовлюють необхідність узгодження законодавства України з інтелектуальної власності з відповідним міжнародними законодавством.

Дослідженням проблем сфери інтелектуальної власності в різні періоди займалися такі видатні вчені, як: Г. Драпак М. Скиба, О. А. Підпригора, А. П. Сергєєв, О. Д. Святоцький, П. М. Цибульов та ін.

Метою цієї статті є дослідження проблем, пов'язаних із умовами патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах.

Патентування об'єктів промислової власності в зарубіжних країнах є однією із форм реалізації своїх патентних прав фізичними і юридичними особами України. Відповідно до Конституції України суб'єкти патентних прав мають право володіти, користуватися і розпоряджатися належними їм об'єктами промислової власності. Але повної і безмежної свободи права не буває. Немає її і в патентному праві. Свобода розпоряджатися своїм об'єктом промислової власності також певною мірою обмежена. В Україні, як і в багатьох інших країнах світу, існує дозвільний порядок закордонного патентування[2].

Відповідно до ст. 37 ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. №3687-ХІІ в редакції Закону № 1771-ІІІ від 01.06.2000 із змінами, внесеними згідно з ЗУ №2188-ІІІ від 21.12.2000 [1]:

1. Будь-яка особа має право запатентувати винахід (корисну модель) в іноземних державах за умови попереднього подання заявки на винахід (корисну модель) до Установи та ненадходження до цієї особи протягом трьох місяців від дати подання зазначеної заявки повідомлення про віднесення заявленого винаходу (корисної моделі) до державної таємниці.

За клопотанням заявника йому надсилається повідомлення щодо ожливості патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах раніше зазначеного строку. За подання клопотання сплачується збір.

2. Якщо патентування винаходу (корисної моделі) провадиться за процедурою Договору про патентну кооперацію, міжнародна заявка подається до Установи. (Ст.37 із змінами, внесеними згідно із ЗУ N 850-ІV (850-15) від 22.05.2003)

Згідно з 1 частиною статті, санкцій за невиконання цього обов'язку чинним законодавством не встановлено, і тому у випадку, якщо господарські інтереси заявника не передбачають отримання правової охорони винаходу чи корисної моделі в Україні, він, у принципі, може безкарно здійснити патентування таких об'єктів права інтелектуальної власності в іноземних державах без попереднього подання заявки в Україні.

На думку Укрпатенту, такі дії заявника тягнуть визнання патенту недійсним на підставі ст.. 33 ч. 1 пункту «в» ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [1]:

1. Патент може бути визнано у судовому порядку недійсним повністю або частково у разі:

а) невідповідності запатентованого винаходу (корисної моделі) умовам патентоздатності, що визначені ст. 7 цього ЗУ;

б) наявності у формулі винаходу (корисної моделі) ознак, яких не було у поданій заявці;

в) порушення вимог частини другої ст. 37 цього ЗУ;

г) видачі патенту внаслідок подання заявки з порушенням прав інших осіб. (Частина першу ст. 33 доповнено пунктом "г" згідно із Законом N 850-IV (850-15) від 22.05.2003)

2. З метою визнання деклараційного патенту недійсним будь-яка особа може подати до Установи клопотання про проведення експертизи запатентованого винаходу (корисної моделі) на відповідність умовам патентоздатності. За подання клопотання сплачується збір.

3. При визнанні патенту чи його частини недійсними Установа повідомляє про це у своєму офіційному бюлетені.

4. Патент або його частина, визнані недійсними, вважаються такими, що не набрали чинності, від дати публікації відомостей про видачу патенту. (Ст. 33в ред. ЗУ N2188-III (2188-14) від 21.12.2000)

З чим погодитися не можна, оскільки пункт, на який посилається Укрпатент, передбачає визнання патенту недійсним у випадку порушення вимог ст. 37 ч. 2 ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», а обов'язок попереднього подання національної заявки передбачено не частиною другою, а частиною першою цієї статті. Тому для запобігання патентуванню винаходів чи корисних моделей в іноземних державах без попереднього подання національної заявки, а отже, без вирішення питання про віднесення їх до державної таємниці, необхідно внести зміни до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та інших актів законодавства, чітко встановивши юридичну відповідальність за вчинення подібних дій.

Закордонне патентування здійснюється відповідно до Інструкції про розгляд заявки про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах № 164/700 від 1 червня 1995 р. або Інструкції про розгляд заявки про наміри здійснити патентування промислового зразка в іноземних державах — 163/699 від 1 червня 1995 р. :

1. Ця Інструкція визначає порядок подання та розгляду заявки про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) (далі - заявка) в іноземних державах згідно із ЗУ "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" (3687-12).

2. Право на патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах має будь-яка особа або її правонаступник (далі - заявник), яка подала заявку на одержання патенту на цей винахід (корисну модель) до Міністерства освіти і науки України (Державного підприємства "Український інститут промислової власності"). правонаступництво повинно бути засвідчено відповідним документом.

Заявник може передавати повноваження на ведення справ по патентуванню винаходу (корисної моделі) в іноземних державах будь-якій особі у встановленому законодавством порядку.

(Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000)

3. До подання заявки на одержання охоронного документа на винахід (корисну модель) у відповідний орган іноземної держави заявник зобов'язаний подати заявку на винахід (корисну модель) або міжнародну заявку із зазначенням

держави - "Україна" до Міністерства освіти і науки України (Державного підприємства "Український інститут промислової власності" (далі - Укрпатент)). Одночасно заявник повідомляє Державний департамент інтелектуальної власності (далі - Департамент), що діє у складі Міністерства освіти і науки України про наміри здійснити патентування в іноземних державах. (Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000) 4. У заявці повинні бути зазначені: заявник в Україні; держави патентування; процедура патентування; заявник в іноземних державах; мета патентування; наявність документа про передачу права на патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах.

До заявки додаються:

- матеріали заявки на винахід (корисну модель) в обсязі, поданому до Укрпатенту: копія заяви про видачу патенту України на винахід (корисну модель); опис винаходу (корисної моделі); формула винаходу; креслення та інші ілюстративні матеріали; реферат;

- документ, який засвідчує подання заявки на винахід (корисну модель) до Укрпатенту (розписка в прийнятті заявки, рішення про встановлення дати подання заявки, повідомлення про можливість проведення експертизи по суті). Це стосується також випадку, коли заявник патентує винахід в іноземних державах згідно з Договором про патентну кооперацію (РСТ) і подає міжнародну заявку до Укрпатенту із зазначенням держави - "Україна";

- експертний висновок про можливість опублікування матеріалів щодо винаходу (корисної моделі) у пресі та інших засобах масової інформації згідно з Положенням про порядок підготовки матеріалів, призначених для відкритого опублікування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 1992 року N 419;

- документ, який засвідчує повноваження довіреної особи чи правонаступництва.

Заявка повинна бути підписана заявником (довіреною особою). Заявник (довірена особа) несе відповідальність за достовірність поданої інформації.

Заявка та додані до неї матеріали надсилаються в одному примірнику. Матеріали повинні бути подані у вигляді, який дозволяє якісно копіювати їх засобами репрографії.

(Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000)

5. Департамент:

- реєструє заявку;
- розглядає надіслані матеріали згідно з пунктами 3, 4 цієї Інструкції;
- надсилає заявнику довідку про надходження матеріалів щодо патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах ;
- готує рішення щодо можливості патентування;
- надсилає заявнику рішення щодо можливості патентування.(Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000)

6. Датою надходження заявки вважається дата надходження до Департаменту заявки та доданих до неї матеріалів, які відповідають вимогам пунктів 3 і 4 цієї Інструкції.

Якщо до розгляду надіслані матеріали, які не відповідають вимогам пунктів 3 і 4 цієї Інструкції, Департамент повідомляє про це заявника і пропонує доповнити або виправити їх. Розгляд заявки припиняється до надходження виправлених або доповнених документів, у цьому разі датою надходження заявки до Департаменту вважають дату надходження правильно оформлених матеріалів.

Якщо заявник протягом 3-х місяців від дати надходження заявки не надішле до Департаменту виправлені або доповнені матеріали, заявку вважають такою, що не була подана.

(Пункт 6 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000) 7. Якщо протягом 3-х місяців від дати надходження заявки, заявнику не буде надіслано рішення Департаменту про заборону патентувати винахід (корисну модель) в іноземних державах (додаток 4), він має право подати заявку на одержання охоронного документа на винахід (корисну модель) до відповідного органу іноземної держави. (Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000)

8. За мотивованим клопотанням заявника Департамент може дозволити подати заявку на одержання охоронного документа на винахід (корисну модель) до відповідного органу іноземної держави раніше встановленого строку. (Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН N 411 (z0621-00) від 27.08.2000)

Патенти на винаходи і корисні моделі діють на території лише тієї держави, що їх видала. Українські патенти на території інших держав не діють, і не дають змоги їхнім власникам реалізувати свої права інтелектуальної власності на території таких держав.

Таким чином, у випадку національного патентування винаходу чи корисної моделі, яке здійснюється за процедурою, визначеною Законом про винаходи, власник патенту обмежується у реалізації своїх прав інтелектуальної власності територією України. За кордоном аналогічний винахід (корисна модель) може бути запатентований іншими особами, і вони здійснюватимуть на території відповідних держав права інтелектуальної власності незалежно від власника українського патенту.

На основі проведених досліджень у галузі патентного права можна зробити висновок, що у Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі » є деякі незбіжності, і тому необхідно внести зміни до нього.

Література:

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі » від 15 грудня 1993 р. №3687-ХІІ в редакції Закону № 1771-Ш від 01.06.2000 із змінами, внесеними згідно з ЗУ №2188-Ш від 21.12.2000.
2. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. Академічний курс/ 2-ге вид. перероблене та доповнене.- Київ, 2004.-280 с.

Карло О.С.

Захист авторського права і суміжних прав Кафедра управління захисту інформаційних систем, асистент

Нашою державою декларується зовнішньо політичний курс на вступ до Європейського Союзу, поглиблення ринкових взаємовідносин з усіма країнами світової спільноти. Це тягне за собою необхідність узгодженості українського законодавства з відповідними нормами міжнародного права, в тому числі, не в останню чергу, удосконалення законодавства в галузі авторського права і суміжних прав. Високий рівень злочинності проти права інтелектуальної власності завдає істотної шкоди розвитку зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних відносин України з розвинутими країнами, заважає нормальному і планомірному інтегруванню економіки нашої країни у світову економіку.

Дослідженням проблем у сфері інтелектуальної власності займалися в свій час такі відомі вчені, як Б. Антимонов, Г. Андрощук, В. Дроб'язко, О. Йоффе, А. Сергєєв, О. Святоцький, Р. Стефанчук, Р. Шишка і багато інших. [2]

На сьогоднішній день в Україні є в наявності всі необхідні соціально-політичні умови для вирішення цієї проблеми. Однак, питання захисту інтелектуальної власності потребують глибокого вивчення та аналізу, як законодавчої бази, так і, як мені здається, в першу чергу, його практичного застосування. Головними проблемами, які стоять перед нами, є приведення законодавства України у сфері захисту авторських і суміжних прав у повну відповідність з міжнародним, а також вирішення питань його застосування на практиці, для чого необхідно організаційне, кадрове та матеріальне забезпечення.

Метою цієї статті є вирішення проблем, пов'язаних із захистом авторського права в Україні, законодавчого регулювання та практики його застосування.

Законодавство України у сфері авторського права складають Конституція України, кодекси, закони та інші нормативно-правові акти, а також міжнародні договори, членами яких є Україна. Стаття 41 Конституції України гарантує право громадян володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності. Основним спеціальним законом є Закон «Про авторське право та суміжні права» 1994 року, а також внесені до нього зміни і доповнення від 2001 року, які були викликані значними змінами як в житті нашої країни, так і в міжнародній системі охорони авторського права. Закон в цілому відповідає міжнародним стандартам і цінність його в тому, що більшість прописаних у ньому норм розраховані на пряме застосування. Характерною його рисою є також ринкова спрямованість, майнові права авторів фактично стають товаром, який може вільно передаватися на основі цивільно-правових відносин. Відносини, пов'язані з охороною і використанням об'єктів авторського права, є об'єктом регулювання українського Цивільного права, його Книги четвертої. Стаття 420 називає об'єкти, а статті 423, 424 визначають права їх власників. Можна згадати також «Основи законодавства про культуру» від 14.02.1992, Закон «Про телебачення і радіомовлення» від 21.12.1993 р., Закон «Про видавничу справу» від 05.06.1997 р., «Про кінематографію» від 13.01.1998 р., «Про архітектурну діяльність» від

20.05.1999 р. та інші, що обмовляють захист авторських прав у різних сферах діяльності.

Дуже важливе значення для захисту авторських прав є міжнародні конвенції, до яких приєдналася Україна: Паризька конвенція з охорони промислової власності, Мадридська угода про реєстрацію знаків, Бернська конвенція з охорони літературних і художніх творів, Всесвітня конвенція про авторське право, договір ВОІВ про авторське право, Женевська конвенція про авторське право і т.д.

Враховуючи викладене, можна вважати, що в Україні, в основному, створено законодавчу базу в сфері авторського права, чого неможна сказати про організацію системи захисту авторських прав, яка залишається абсолютно неефективною, а існуючі методи і способи захисту потребують удосконалення, а іноді і просто створення необхідних структурних підрозділів.

Таким чином, незважаючи на спроби держави врегулювати питання захисту авторських і суміжних прав, в нашій країні залишається дуже багато проблем, пов'язаних з цим питанням. Серед них треба відзначити:

- розширення в Україні негативних тенденцій, пов'язаних з порушенням авторського права. Нещодавно компанія GfK-USM на замовлення Коаліції з питань захисту прав інтелектуальної власності GIPR провела дослідження «Сценарій розвитку ринку програмного забезпечення в Україні», в якому констатувалося, що поряд із зростанням попиту на легальне програмне забезпечення з боку підприємців і населення, залишається величезний сегмент користувачів, що віддають перевагу нелегальному, а отже, більш дешевого продукту. Попит на нього є одним з найвищих у Європі, досягаючи 70 відсотків, а втрати виробників вимірюються сотнями мільйонів доларів [2].

- відсутність контролю з боку державних органів за збором, розподілом і виплатою авторської винагороди, відсутність чіткого розподілу обов'язків у цій сфері, що викликає неукладання своєчасних договорів між організаціями, чого вимагає Закон «Про авторське і суміжні права», а в разі укладання таких договорів відсутність контролю за їх чітким виконанням.

- правова непозначеність ряду ключових понять, особливо, що стосуються сучасних засобів, таких, як глобальна система Інтернет.

- відсутність дійових механізмів захисту прав інтелектуальної власності, чіткого розподілу відповідальності між державними структурами, що не дає можливості ефективного захисту своїх прав у сфері авторської діяльності.

- деяка суперечливість законодавчих актів у сфері захисту авторських прав, що, втім, характерно для багатьох галузей діяльності.

Все це призводить до суттєвого рівня правопорушень у розглянутому питанні захисту прав інтелектуальної власності в нашій країні, великої кількості контрафактної продукції на нашому внутрішньому ринку і навіть його нелегального експорту за кордон. Наша країна в цій галузі є одним зі світових лідерів поряд з Китаєм, Росією, низкою країн третього світу. У першу чергу це можна сказати про нелегальне виробництво програмного забезпечення, а також випуску неліцензійної аудіо-та відеопродукції. Великих масштабів досягли факти незаконного розміщення творів у мережі Інтернет, що в нашому законодавстві відображено слабо. За даними експертного опитування, проведеного Українським центром політичних і економічних досліджень ім. О. Разумкова вкрай актуальними для України є захист комп'ютерних програм і баз даних (65,3% опитаних експертів), охорона товарних

Знаків (52,1%), захист прав виробників аудіовізуальної продукції (50%) [4]. Боротьба з таким «піратством» повинна стати однією з пріоритетних завдань нашої держави, тому що це явище підриває наш авторитет на міжнародній арені, викликає звинувачення з боку міжнародної громадськості в низькому рівні захищеності авторського права в нашій країні. У працях, присвячених цій проблемі, часто зустрічається думка, що, наприклад, комп'ютерні програми повинні захищатися не тільки авторським правом, але і відповідними патентами, як це робиться з технічними винаходами. Крім того, багато дослідників, такі, як М. Мельников і А. Коваль, вважають, що повинна бути введена кримінальна відповідальність за порушення авторських прав, рівень її повинен визначатися розміром завданих власнику прав матеріального збитку і рівнем суспільної небезпеки, оскільки існуючі на даний момент економічні санкції недостатньо адекватні чиненням правопорушень. [5, С. 73]. Звичайно, тільки підвищенням рівня кримінальної відповідальності дану проблему вирішити не можна, до її вирішення треба підходити комплексно. У першу чергу необхідно вирішувати проблеми у судовій та виконавчих системах, коли судові органи не зацікавлені у розгляді справ подібного роду через складності у виявленні порушників, збору доказів, відсутності у судів спеціальних знань в області прав інтелектуальної власності, та й досить високого рівня корупції у судовій системі. Тому розгляд справ такого роду може тягнутися роками. Крім цього необхідно створення спеціальних структур, які займалися б вирішенням питання захисту інтелектуальної власності, мали для цього необхідні права і можливості, у тому числі матеріально-технічні. Потрібно також привести законодавство України у сфері захисту авторських прав у повну відповідність міжнародним законодавчим нормам, а також усунути суперечності, які існують між деякими нашими законами, що дає порушникам можливість знайти лазівку в законодавстві [4].

Крім цього, необхідно проводити роз'яснювальну роботу з населенням, тому що за даними того ж Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова більше половини опитаних не відносять проблеми охорони інтелектуальної власності до числа першочергових. Майже 70% населення України споживають підроблену продукцію, марковану загальновідомими товарними знаками, 42,4% громадян купують дешевшу продукцію, незважаючи на те, що вона може виявитися підробленою [4]. І при цьому майже 40% наших громадян залишаються задоволеними якістю підробленої продукції. Звичайно, треба враховувати і те, що більша частина з них змушена це робити через невисокий рівень доходів, непорівнянних із доходами їхніх європейських колег. Так що однією зі складових боротьби з порушенням прав інтелектуальної власності є і підвищення рівня життя наших громадян.

Повноцінний захист авторських прав у нашій державі неможливий через відсутність повноцінного законодавства в цій області, що відповідає міжнародним вимогам, відсутність якісної судової системи, не схильною до корупції і користується довірою громадян, відсутність механізму і структур, що дозволяють контролювати законодавство у сфері захисту прав інтелектуальної власності, а також загального правового нігілізму наших громадян. Тому необхідно:

1. Привести в повну відповідність вимоги Цивільного кодексу України та норм спеціального законодавства у сфері авторського права, а також виключити розбіжності в українському та міжнародному законодавстві.

2. Провести судову реформу, виділивши справи по захисту прав інтелектуальної власності в окреме судочинство.
3. Створити структури, відповідальні за дотримання прав інтелектуальної власності, гарантувати їх матеріально-технічне забезпечення.
4. Посилити покарання за порушення авторських прав, підвищивши розміри економічних санкцій і в ряді випадків ввести кримінальну відповідальність.
5. Проводити роз'яснювальну роботу серед населення, одночасно прийнявши заходи до підвищення його купівельної спроможності.
6. Враховувати європейський досвід із захисту авторських прав.

Литература:

1. Закон України “Про авторське право і суміжні права”
2. *Піратство* в Україні в 2 рази перевищує світові показники // NEWSru.ua // Кримінал // 16 травня 2007 р. <http://www.newsru.ua>
3. *Паладій М.* Державна підтримка інтелектуальних досягнень нації - шлях до економічного і соціального розвитку України // Інтелектуальна власність. - 2006. - № 5. - С. 4.
4. *Кузьменко В. А.* Мафия элитная. Публицистический практикум по авторскому праву на основе дел патоновской академии и киевских судов. - К.: «П.Яр», 1997. - 240 с.
5. *Мельников М.* Піратство як злочин у га-лузі авторського права і суміжних прав: поглядна проблему // Право України. - 2003. - № 4. - С. 72-75.
6. *Коваль А. М.* Соціальні та кримінально-правові засади охорони авторського права і суміжних прав. Автореф. дис. ... док. філософії в галузі права. - К., 2005. - 28 с.

к.т.н. Балан О.С., Мельник М.І., Філіппов В.Ю.

Формування цілісної інфраструктури інноваційної діяльності на базі вищих навчальних закладів, наукових установ, при участі органів регіонального управління

Сучасна конкурентоспроможна економіка в Україні на основі інноваційної діяльності може бути побудована тільки при функціонуванні повноцінної інфраструктури, до складу якої мають входити вищі навчальні заклади (далі - ВНЗ), інноваційні центри, інвестиційні фонди тощо. Саме ці структури найефективніше забезпечують співпрацю освіти, науки, виробництва, сприяють швидкому проходженню інноваційного циклу: нова ідея – дослідний зразок – патентування – впровадження у виробництво. Аналіз наявної в Україні інфраструктури інноваційної діяльності на базі ВНЗ свідчить про недосконалість, якщо не практичну відсутність ланки комерціалізації знань і технологій. Це обумовлює потребу сформувати у ВНЗ відповідну ланку інноваційної інфраструктури.

Вітчизняні та закордонні науковці постійно розглядають функції університетів у побудові національної інноваційної системи. Вони зазначають, що сучасний ВНЗ – це вже не тільки об'єднання вищої школи та наукових досліджень, але й складна багатофункціональна структура, яка здійснює освітянську, наукову, інноваційну діяльність, що становить реальний внесок у соціально-економічний розвиток регіону та країни в цілому .

Дослідженням інфраструктури інноваційної діяльності при ВНЗ займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Х. Боуен, Т. Шульц, Р. Солоу, В. Андрущенко, В. Антошкіна, О. Грішнова, І. Каленюк, К. Корсак, О. Левченко та інші В. Титов, Г. Андреев, О. Андропова, А. Череп, Г. Федьків, Б. Поклонський, Я. Барабаш, В. Рассудовський, Є. Беляєв. Але організація процесу комерціалізації знань і технологій у ВНЗ досліджена ще недостатньо.

Метою статті є обґрунтування необхідності розвитку бізнесу на базі ВНЗ дослідницького типу, а також проведення аналізу світового досвіду організації комерціалізації технологій в університетах і надання рекомендації щодо створення і функціонування центрів комерціалізації технологій в українських ВНЗ. Визначення основних напрямів впровадження інновацій в діяльності ВНЗ в контексті, підвищення рівня якості підготовки та конкурентоспроможності їх випускників на ринку праці України.

Інноваційний розвиток економіки та соціальної сфери вимагає високого рівня освіти, зростання інтелектуального і духовного потенціалу суспільства, підготовки нової генерації людей, здатних створювати найновітнішу техніку й технології, активно втручатися і здійснювати реформування та піднесення економіки, розвиток духовності й культури населення.

За часів Радянського Союзу, в умовах індустріального суспільства, існуюча система професійної освіти успішно забезпечувала потреби країни. Однак динамічне нарощування цих потреб у період найглибших соціально-економічних зрушень і стрімке входження України в постіндустріальну епоху призвело до різкого відставання професійної освіти від потреб суспільства, розкрило її системні недоліки - консерватизм, нездатність гнучко й динамічно реагувати на стрімкі зміни в економіці й соціальній сфері країни [2].

ВНЗ повинні забезпечувати розвиток інноваційного циклу від стадії фундаментальних досліджень до випуску й реалізації наукомісткої продукції й технологій, створювати й удосконалювати інноваційні інфраструктури у регіонах, здійснювати підготовку, перепідготовку й підвищення кваліфікації фахівців, що працюють в інноваційній сфері.

Перспективою довгострокового розвитку системи освіти є її інтеграція у світовий освітній і науково-технічний простір. Тому в сфері міжнародного науково-технічного співробітництва й зовнішньоекономічної діяльності інноваційні ВНЗ прийматимуть участь у міжнародних програмах і проектах, спрямованих на створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції й новітніх технологій, створення спільних наукових організацій і інноваційних структур та забезпечення їхнього фінансування [3-4].

Міністерством освіти і науки України ведеться постійна робота з ВНЗ України щодо створення низки інноваційних підрозділів різного типу. З метою розбудови належної інноваційної інфраструктури в Україні, що забезпечувала б інноваційний процес, сприяла б підвищенню конкурентоздатності національної економіки та ефективному використанню вітчизняного науково-технологічного потенціалу, Міністерством освіти і науки України розроблено та затверджено постановою Кабінету Міністрів України Державну цільову економічну програму «Створення в Україні інноваційної інфраструктур» и на 2009-2013 роки, заходами якої передбачається також створення на базі окремих ВНЗ науково-виробничо-інноваційно-інвестиційних комплексів, що поєднуюватимуть навчальний процес і наукові дослідження з розвинутою мережею високотехнологічних інноваційних структур. Реалізація зазначеної Програми буде сприяти також, зокрема, реалізації інноваційного потенціалу ВНЗ шляхом його перетворення в науково-освітньо-інноваційний комплекс[1].

Виклики економічного розвитку України обумовлюють потребу посилення регіональних аспектів інноваційного розвитку, розбудови в кожному регіоні регіональної інноваційної системи, створення ефективної інфраструктури інноваційної діяльності, функціонування якої було б спрямоване на активізацію інноваційних процесів, забезпечення високих темпів економічного розвитку.

Розвиток інноваційної діяльності в різних регіонах України є вкрай нерівномірним, що в значній мірі пов'язано з рівнем розвитку інноваційної інфраструктури.

Аналіз наявної в Україні інфраструктури інноваційної діяльності перш за все свідчить про її нерозвиненість, функціональну неповнність, неспроможність охопити усі ланки інноваційного процесу. Сформовано лише окремі елементи інноваційної інфраструктури. Так, за даними облдержадміністрацій станом на кінець 2008 року в усіх регіонах України діяло лише 24 інноваційних центри, 28 науково-навчальних центрів, 11 інноваційних бізнес-інкубаторів, 5 центрів інновацій та трансферу технологій, 23 центри комерціалізації інтелектуальної власності, 21 науково-впроваджувальне підприємство, 19 регіональних центрів науково-технічної та економічної інформації, 10 інноваційно-технологічних кластерів, функціонують нечисленні консалтингові фірми та небанківські фінансово-кредитні установи. В регіонах України практично відсутні венчурні фонди, а створення центрів трансферу технологій знаходиться лише на початковій стадії.

Для забезпечення впливу місцевої влади на розвиток інноваційних процесів в деяких регіонах України обласними державними адміністраціями було розроблено та затверджено регіональні інноваційні програми, в яких стратегічною метою діяльності цих регіонів визначено формування інноваційної моделі розвитку економіки [4-5].

Впровадження інновацій в освітній сфері є процесом дуже складним і багатогранним. У зв'язку з тим, що сам освітній процес має багато як організаційних, так і операційних аспектів, то розробка та впровадження інновацій у ВНЗ має здійснюватись передусім шляхом створення системи управління інноваційним процесом. Дана система на рівні навчального закладу має складатися з управляючої

підсистеми до якої входять ректор, проректори, що відповідають за основні напрямки роботи та керівник відділу, який відповідає за інноваційну діяльність. Особливістю даної системи є те, що вона повинна пронизувати всі ланки (кафедри), що безпосередньо надають освітні послуги. Сам відділ, на який буде покладатися відповідальність за інноваційну діяльність має виступати лише консультативним органом, та координатором даної роботи у ВНЗ. Виконання ж програм з реалізації інноваційних проектів має відбуватися як на рівні кафедр, так і на рівні керівництва ВНЗ. Останнє буде визначатися рівнем складності та необхідністю наявних повноважень для реалізації конкретного інноваційного проекту. Поряд з цим, даний процес не має бути хаотичним, а реалізовуватись у відповідності до розроблено та прийнятої програми з розвитку інноваційної діяльності, яка має встановлювати чіткі цілі, пріоритети та напрямки інноваційної діяльності, а також визначати керівників та виконавців таких інноваційних проектів.

Необхідно зазначити, що принциповим моментом впровадження системи управління якістю у ВНЗ, яка має функціонувати на принципах тотального управління якістю, є формування її стратегічної орієнтованості. Це означає, що дана система має бути спрямованою не лише на вирішення поточних проблем забезпечення високої якості освітніх послуг, а передусім на задоволення потреб та очікувань як студентів і викладацького складу, так і підприємств, які працевлаштовують випускників навчального закладу, або отримують освітні послуги з підвищення кваліфікації та перенавчання для своїх працівників тощо. При цьому, в рамках концепції тотального управління якістю кожний співробітник ВНЗ має приймати участь у досягненні високої якості освітніх послуг [5].

Отже, створюючи й удосконалюючи інноваційну інфраструктуру, охоплюючи інноваційною діяльністю підприємства регіону, розвиваючи інформаційні ресурси, залучаючи в регіон вітчизняних і закордонних інвесторів і активізуючи міжнародні контакти, науково-освітньо-інноваційний комплекс (ВНЗ) може стати одним з найважливіших факторів економічного й соціально-культурного розвитку території, і сприятиме формуванню відчутного ефекту від впровадження інновацій.

Таким чином, у статті було розглянуто проблему визначення основних напрямів впровадження інновацій в діяльності ВНЗ, а також представлено шляхи удосконалення інноваційного потенціалу ВНЗ в разі його перетворення в науково-освітньо-інноваційний комплекс

Література:

1. Антошкіна Л.І. Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування. – К.: Видавничий дім „Корпорація”, 2005. – 368 с.
2. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки.- К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001.- 254 с.
3. Корсак К.В. Стан освітньої системи в Україні.- К.: Міжнарод. Фонд “Відродження”, 1999.-50 с.
4. Федоров М.П. Роль университетов в инновационной экономике // Инновации. – СПб., 2007. – № 02 (100). – С. 71–75.

к.е.н. Волощук Л.О., Новодворська Т.Я.

Особливості аналізу надання освітніх послуг

Основними видами аналізу надання освітніх послуг навчальними закладами є:

- перевірка дотримання ліцензійних умов. Здійснюється відповідно до “Порядку здійснення контролю за дотриманням Ліцензійних умов надання освітніх послуг”, який затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України №847 від 24.12.2003;

- державна атестація навчальних закладів. Здійснюється відповідно до “Порядку державної атестації загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів”, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №553 від 24.07.2001 (у редакції, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08.2004 №658), на основі “Орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів” затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України №99 від 14.02.05;

- рейтингового оцінювання. Здійснюється відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України №1185 від 24.12.09 “Про апробацію системи рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів у 2008/09 навчальному та 2009 календарному роках”, яким затверджена “Методика рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації”.

Амбітність і різке не сприйняття результатів рейтингового оцінювання діяльності шкіл і громадське обговорення результатів рейтингу (на перспективу - публікація рейтингу) окремими керівниками шкіл (особливо шкіл з низьким рейтингом) у перші роки запровадження цього досвіду стали справді серйозними труднощами в роботі над проектом. Це спонукало відділ освіти до постійного пошуку нових і вдосконалення існуючих критеріїв оцінювання та компромісних варіантів оголошення результатів[1].

Однак реалізація зовнішнього оцінювання залишається складною проблемою: чистий «кількісний» підхід дуже часто залишається занадто загальним, а «якісний» підхід важко підтвердити через відсутність об'єктивних критеріїв. Орієнтовні критерії оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, які згідно з вищезгаданим наказом мали бути розроблені ще у 2001 році, а видані та затверджені лише у 2003 році. Їх апробація повинна була відбутись під керівництвом управлінь освіти і науки обласних державних адміністрацій протягом 2003/2004 навчальних років і лише до 1 жовтня 2004 р. мають бути внесені пропозиції щодо подальшого вдосконалення зазначених критеріїв.

Об'єктивність оцінювання роботи загальноосвітнього навчального закладу забезпечується всебічним аналізом якісних і кількісних показників його діяльності. Оцінка й аналіз їх проводиться в динаміці; з'ясовуються зміни, що відбулися з часу попередньої перевірки[2].

Проте, у Наказі №99 від 14.02.05 «Про затвердження Орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів» об'єднана така

кількість навчальних закладів, що неможливо врахувати особливості притаманні окремим з них. Крім того, для більшої точності аналізу використовувати рейтингові індикатори, на прикладі тих, які застосовуються в Методиці рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Наприклад, оцінювання навчальних центрів за тематичним напрямом стан матеріально-технічної бази, можна доповнити кількісним аналізом наявних тренажерів для навчання курсантів. Тобто, необхідно розробити окремі методи аналізу надання навчальних послуг для кожного типу навчального закладу.

Метою запровадження рейтингового оцінювання діяльності навчальних закладів усіх видів і громадське обговорення результатів рейтингу (на перспективу публікація рейтингу) є здійснення моніторингу якості освіти, створює атмосферу здорової змагальності в освітньому середовищі, сприяє вихованню конкурентоспроможного випускника та підвищує ефективність управління. Таким чином, проводити рейтингове оцінювання за цими критеріями для кожного виду навчального закладу, а не тільки для вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, як на рівні навчального закладу, так і на регіональному і державному рівнях, з наступним оприлюдненням результатів.

Література:

1. Л. Козак, О. Копанська Рейтингове оцінювання діяльності шкіл // Освіта.UA – 2007. - Режим доступу: <http://osvita.ua/school/manage/1029/>
2. Наказ №99 від 14.02.05 «Про затвердження Орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів»

Стасюк Г.С.

Проблеми української книги

Україна на сьогодні навряд чи не єдина європейська держава, де відсутня цілеспрямована програма національного книговидавництва. В Україні знищена інфраструктура книгорозповсюдження. Шляхів у якісної книги до рядового читача і справді трохи. Понад десятка років масового закриття книгарень по всій країні привело до того, що на сьогоднішній день, відповідно до даних Госкомтелерадіо, на 100 тисяч населення в Україні доводиться всього - навсього одна книгарня. Якщо врахувати, що переважна більшість навіть цих існуючих книгарень належить іноземним видавництвам, а навряд чи не єдиним способом донесення української літератури до читача залишаються нечисленні книжкові ярмарки, то ситуація з плачевної перетвориться на катастрофічну.

Більше проблем, ніж з розповсюдженням книги, в Україні існує з розповсюдженням української книги. Наймогутніші книжкові супермаркети, як, наприклад, «КС» або «НКМ», належать російським власникам, що значно ускладнює доступ вітчизняних видавців до своїх же українських читачів. А оскільки попит на

книгу в Україні росте і література купується, то три четверті засобів, витрачених на книги в Україні, вкладається в російське видавництво.

Проблемою української книги займаються:

- в області книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства - Н. Солонська, І. Кліменко, І. Ліханова, З. Білокінь, М. Гуменюк, Я. Дашкевіч, З. Петров, Про. Дроздовська, Про. Оніщенко, та ін.;

- історією видавничої справи та редагування, а також становлення української преси - М. Тімошик, Т. Ківшар, Н. Сидоренко, Е. Огар, Н. Зелінська, П. Федорішин, М. Нізовій, Т. Гринівський, І. Квітко, М. Процик, В. Хоню та ін.

Ціль: Розгляд ринку української книги, його проблеми та перспективи.

Задачі: Проаналізувати ринок української книги; виявити основні проблеми видання української літератури; розглянути шляхи розвитку ринку української книги.

Розбудова української держави неможлива без розвитку національного книговидання. Українське книговидання відіграє важливу роль у самоусвідомленні нації, формуванні культури, духовності та водночас є свідченням національно-культурного відродження українського народу.

За станом на вересень 2010 року випуск книг в Україні скоротився на 9000000 екземплярів, в порівнянні з аналогічним періодом 2009 року - про це повідомила Книжкова палата України. Протягом 2010 року в Україні взагалі видали 12 500 книг тиражем 22,5 млн. екземплярів. В Книжковій палаті визнають падіння попиту на художню літературу.

Однак роботи у видавництві скоротилося, тому падає попит на книги. Слід зазначити, що українці не розчарувалися в читанні. Просто, коли падає доход населення, знижується і потяг до книги, вважає директор Книжкової палати України Микола Сенченко. Економічна криза викликала і кризу читання.

2010 рік дав негативні наслідки, коли зменшилася кількість книг, низька купівельна спроможність населення. І друга причина – абсолютно не фінансуються бібліотеки. Якщо раніше бібліотеки купували близько 35-40% літератури, які друкувалися в країні, то сьогодні бібліотеки купують 1-2% .

За даними Української книжкової палати ім. Івана Федорова, в 2009 році в Україні видано 22 491 назв книжок і брошур загальним тиражем 48 514,4 тис. пр., що становить у порівнянні з аналогічним періодом минулого року за назвами 93,6 %, за тиражами - 83,4 %, у тому числі українською мовою видано 14 797 назв або 65,8 % від загальної кількості назв книг, тиражем 27 527 тис. пр., або 56,7 % від загального тиражу. Це близько 1 примірника на українця. Для порівняння - в Росії на 1 мешканця припадає 4 - 5 примірників книг, у Білорусі 6-7, в країнах Євросоюзу він коливається в межах 5-8 примірників. Тобто у порівнянні з аналогічними даними 2008 року у 2009 році спостерігається зменшення темпів випуску видань на 1549 друк. од., тиражів на 9643,7 тис. Українською мовою за назвами випущено менше на 1620 друк. од., тиражі знизилась на 5079,1 тис. примірників.

Скорочення кількості найменувань наголошується у 55% видавництв, середній тираж впав майже удвічі. Але 25% видавництв навіть за таких умов не скоротили тиражі і асортимент, а 15% (найкрупніші) навіть збільшили його навряд чи не на

четверть, ведучи пошук споживача в нішах. Ці результати аналізу стану галузі, проведені на основі опиту видавництва, випускаючих 70% українських книг.

Держава в складних економічних умовах не належним чином підтримує книговидавців, іноді навіть не розраховується за виконані держзамовлення, зокрема у 2010 році майже на 45 млн гривень, не розрахувавшись із ними за виконане державне замовлення з підготовки та видання книг у рамках програми «Українська книга» та програми видання підручників для загальноосвітньої школи.

Видавці відзначають, що повинно бути підтримка з боку держави української книги, тим часом міжнародні експерти затверджують, що і видавництва повинні більше працювати з читачами і популяризувати талановитих письменників.

У українських видавців не вистачає ресурс для того, щоб утримати ринок. Йдеться про оборотні кошти, за рахунок яких, власне, і можливо розширювати асортимент.

Окрім браку коштів в Україні на покупку книг, негативно на видавничому ділі впливає також нелегальне ввезення книг з-за кордону. Точних цифр об'єму такого ввезення немає. Але за підрахунками фахівців, приблизно йдеться о 5-6 мільйонів екземплярів щорічно.

Серед суттєвих проблем, які стримують розвиток книговидавничої галузі, слід також виділити такі:

- відсутність цілісного управління книговидавничою галуззю та чіткої стратегії розвитку книговидавництва з визначенням цілей і мети цієї розбудови, що унеможливує проведення єдиної державної політики у цій сфері;

- відсутність постійного якісного моніторингу тематичного, економічного і фінансового стану книжкового ринку України з метою визначення існуючих тенденцій його розвитку, забезпечення контролю за динамікою змін, що відбуваються, і впливу на цей процес з боку держави;

- недостатній рівень розвитку системи книгорозповсюдження в Україні. Нині спостерігається повільне зростання кількості книгарень, що мають забезпечити широкий доступ населення до книжкових видань.

Українським видавцям зараз, як ніколи, потрібен інвестор, кредитор, завдяки якому вони можуть отримати оборотні кошти.

Ідеальним механізмом державної підтримки вітчизняного книговидання були б закупівлі на гроші з державного бюджету кращих зразків для бібліотек країни.

В умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні повинна сформуватися державна політика, спрямована на розвиток вітчизняного книговидання з метою задоволення культурно-освітніх потреб суспільства; забезпечення захисту національного інформаційного простору; забезпечення конкурентоспроможності української книги на внутрішньому а в майбутньому і зовнішньому ринках шляхом використання суб'єктами видавничої справи нових технологій книговидання та поліпшення якості української книжкової продукції.

Литература:

1. Ломакин В.К. Світова економіка: Підручник для вузів. – М.: Фінанси, ЮНІТІ, 2008
2. Спірідонов Н.А. Світова економіка: Навчальний посібник. – М.: ІНФРА-М, 2007

Туманов М.О.

Авторское право в сети Интернет

Появление новых технологических возможностей и огромного интереса среди потребителей (пользователей) привело к широкому использованию объектов авторских и смежных прав в Интернете, что в свою очередь вызвало массовые нарушения авторских прав с боку неопытных разработчиков и администраторов сайтов. Необходимо разобраться, какие же объекты, столь часто используемые в интернете, являются объектами авторского права.

Данная проблема в настоящее время очень актуальна и ею интересуются множество специалистов таких как: А. Серго, который описывает трудности связанные с оформлением доменных имен и правовые аспекты данной процедуры в своей книге "Доменные имена в свете нового законодательства", С. Абрамян издал ряд статей посвященных данной тематике и пр.

Важным, является тот факт, что всемирная компьютерная сеть интернет очень стремительно развивается, открывая тем самым новые возможности и перспективы. Следовательно, используются новые объекты, которые являются результатом творческой работы дизайнеров и программистов, но в силу своей новизны могут не подпадать не под одну категорию объектов авторского права согласно законодательству.

Например, основной компонент любой web странички – файл HTML.

Если внимательно изучить структуру файла, то будет очевидно, что он воплощает компьютерную программу. Но если оценивать его внешний вид, то здесь проделана огромная работа дизайнера или художника, которая также не должна остаться без внимания.

Большое количество пользователей и разработчиков по неопытности, используют чужие работы, копируя фрагменты сайтов, или сайты целиком, даже не подозревая, что тем самым грубо нарушает авторские права правообладателей и могут понести ответственность за это.

Целью данной статьи, является исследование основных нюансов и трудностей, связанных с использованием авторского права в сети Интернет, а также рассмотреть проблемы связанные с размещением объектов авторского права на страницах интернет ресурсов.

Проблема авторского права в Интернете, его соблюдение и защита в наше время представляется вопросом, требующим серьезного внимания и обсуждения. Потому как, не существует единой для всех стран установленной нормы, или законов

касаючихся сети Интернет. И это не удивительно: Интернет как глобальная компьютерная сеть, состоящая из меньших компьютерных сетей, связанных между собой, является относительно новым средством коммуникации и переживает этап своего бурного развития. Вследствие этого законодательство не всегда и не везде поспевает за стремительным движением новых технологий и возникает множество задач, с которыми ранее, в силу своей новизны, еще ни кто не сталкивался.

Прежде всего, разберемся, что же является объектом и субъектом авторского права в Интернете. Не зависимо от сферы деятельности и области публикации, будь то интернет или печатное издание, автором является физическое лицо творческим трудом которого создано произведение [1].

Произведением или объектами авторского права, согласно законодательству принято считать: произведения науки, литературы и искусства, являющиеся результатом творческой деятельности, независимо от назначения и достоинства произведения, способа его выражения, а также производные произведения (переводы, обработки, аннотации, рефераты, резюме, обзоры, инсценировки, аранжировки и другие переработки произведений наук, литературы и искусства), а также сборники (энциклопедии, антологии, базы данных) и другие составные произведения, представляющие собой по подбору или расположению материалов результат творческого труда. Авторское право распространяется, как на обнародованные, так и на не обнародованные произведения, в том случае если они существуют в какой-либо объективной форме. [1]

Авторское право не распространяется на идеи, методы, процессы, системы, способы, концепции, принципы, открытия, факты, официальные документы (их официальные переводы), государственные символы и знаки, произведения народного творчества, сообщения о событиях и фактах, имеющие информационный характер. Авторское право на произведение не связано с правом собственности на материальный объект, в котором произведение выражено. [1]

Если рассматривать страницы Интернет сайтов и блогов, то мы увидим, что на многих из них хранится целое множество объектов авторского права, а подчас и большинство из всех выше перечисленных объектов. Исходя из этого, можно сформулировать следующие виды правоотношений объектов и субъектов авторского права, которые имеют место быть в сети Интернет:

- авторские права провайдеров на компьютерные программы и базы данных, реализующие сам доступ к Интернет или размещение веб-сайтов на их технических площадках (серверах);

- авторские права производителей программного обеспечения для этих серверов провайдеров;

- авторские права владельцев веб-сайтов на собственно контент веб-сайта, его программную часть и другие объекты авторского права, на нем размещенные.

- статьи, изображения, музыку, базы данных и т.д. - авторские права конкретных владельцев прав на объекты, размещенные на веб-сайтах: компьютерные программы, музыку, статьи, изображения, базы данных и т.п., которые весьма активно используются пользователями интернета. [2]

Интернет работает 24 часа в сутки и 7 дней в неделю, все это время в сети передается огромное количество разного рода информации, такой как: литературные, музыкальные и аудиовизуальные произведения, компьютерные программы, а также произведения изобразительного искусства, фотографии и т.д. При передаче информации зачастую имеет место не соблюдение или нарушение авторских прав владельцев данных объектов. Основной причиной такого массового не соблюдения авторских прав является техническая простота и доступность совершения данных операций. Также важным является тот факт, что отсутствуют привлекательные варианты получения произведения легальным образом и огромный выбор свободной, «пиратской» информации.

Рассмотрим объекты, которые размещаются в сети наиболее часто:

1. Графические изображения (рисунок, эскиз, картина, план, чертеж, видеокادر, фотография и так далее.)

Согласно ст. 421 действующего Гражданского кодекса Украины субъектами права интеллектуальной собственности на вышеуказанные произведения есть творец объекта права интеллектуальной собственности (автор) и прочие лица, которым принадлежат личные неимущественные права, а также (или) владелец имущественных авторских прав интеллектуальной собственности. [1]

А также ст. 441 Гражданского кодекса Украины, указывает, что использованием произведения является "опубликование (выпуск в свет); воспроизведение любым способом и в любой форме". Не сложно сделать вывод, что любое размещение графического изображения в сети является использованием (воспроизведением) данного произведения (объекта авторского права), что в свою очередь дает владельцу (субъекту авторского права) применить свои имущественные права на объект интеллектуальной собственности. [1]

2. HTML код web страницы.

Довольно сложно классифицировать данный объект, потому как он содержит в себе сразу несколько видов деятельности: с одной стороны, как компьютерная программа, а с другой, как воплощение дизайнерского и художественного искусства или даже литературное произведение.

Очень важной частью любого сайта, является его доменное имя, так как содержит название сайта и служит основным адресом для поиска сайта. Но доменное имя не регистрируется авторским правом, оно относится к регистрации торговой марки.

Пользователи и разработчики очень часто заблуждаются в относительности законности произведений в сети, как например размещение информации на сайте по устному согласованию с автором произведения. В то время как Закон об авторском праве гласит, что форма авторского договора, на основании которого должны быть переданы имущественные права, должна быть письменной. Устная форма также может быть уместна, но если дело дойдет до суда, что либо доказать будет практически не возможно.

Не редким случаем в Интернете является присвоение авторства на размещенные в сети произведения, то есть плагиат. Многие интернет-магазины и

разного рода порталы используют фотографии, описания товаров, статьи, которые они в свою очередь скопировали у своих же конкурентов. Мысль о том что этот контент не принадлежит ни кому, очень ошибочная, все время есть люди которые стоят за созданием того или иного объекта и неважно что это фотография, картина, литературное произведение и пр. Автор или правообладатель существует в любом случае. Следует также отметить, что даже если на сайте не указан автор работы, это не дает права для свободного использования объектов авторского права, так как автор имеет право скрыть информацию о себе и поиском данного субъекта придется заниматься лицу, заинтересованному в его работе.

Если рассматривать сектор русскоязычного интернета, то в нем последнее время наблюдается массовое «пиратство» и активное не соблюдение авторских прав. Все это в какой-то степени связано с менталитетом славянского народа – «Зачем платить, если можно взять просто так, главное». Как это не печально осознавать но, руководствуясь именно этим принципом, работают многие начинающие Интернет разработчики.

Подводя итоги данной статьи, хотелось бы отметить что, основной причиной массового нарушения авторского права в Интернете, является техническая доступность и легкость, размещения и копирования информации в сети.

На сегодняшний день наше государство практически не занимается отслеживанием нарушений авторских прав и многим правообладателям очень сложно, а порой и невозможно отследить расположение и использование охраняемых ими объектов. Таким образом, они практически лишены возможности защищать свои права и получать заслуженное вознаграждение. Также, следует отметить нехватку специальных пунктов в Законе об авторском праве, которые бы предусматривали регистрацию HTML документа, как объекта авторского права.

Литература:

1. Закон Украины “Про авторське право і суміжні права”.
2. Авторское право в сети интернет <http://www.copyright.com.ua/inet.html>
3. Сергей Абрамян Авторские права и их защита в Интернете <http://www.oborot.ru/article/382/11>

Холодна Т.О.

Інтеграція інноваційного механізму в розвиток системи вищої освіти

Удосконалення, реформування, підвищення рівня конкурентоздатності вищих навчальних закладів – відповідає визначенню вищої освіти як галузі. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що на сучасному етапі освіта визначається як стратегічний показник розвитку країни.

Для повноти змісту необхідно сфокусуватися на самому визначенні вищої освіти, її змісті та функціях.

Вища освіта - це рівень освіти, який здобувається особою у вищомунавічальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації [1].

Зміст вищої освіти - обумовлена цілями та потребами суспільства системазнань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва [1].

Розвиток системи освіти і ринку праці потребує сьогодні нових умов дляоб'єднання та функціонування, впровадження до галузі освіти інноваційноїкультури.

Сьогодні система освіти перебуває в стані, що не задовольняє вимог, які постають перед нею. Тобто мова йде про невідповідність сучасного попиту та пропозиції на ринку зокрема вищої освіти. Це виявляється передусім у невідповідності освіти сучасним вимогам особистості, суспільним потребам та світовим досягненням; у відсутності в системі вищої освіти такого поняття як «інноваційна культура»; знеціненні цілей та функцій освіти; у знеціненні соціального престижу освіти та інтелектуальної (наукової) діяльності; бюрократизації ланок освітньої системи, особливо гостро це проявляється в наш час– системної кризи. Тому, проблематика нашого дослідження полягає в наступних положеннях:

- у впровадженні в систему вищої освіти регіону інноваційної культури;
- у визначенні узгодженості інтересів суб'єктів інноваційного механізму їхнім можливостям та інтересів суб'єктів освітнього процесу;
- у пошуку можливих джерел фінансування інноваційного розвитку системивищої освіти;
- у функціонуванні на сучасному етапі інноваційної політики регіону вчастині економічного та правового регулювання інноваційного розвитку системи вищої освіти.

Напрямок обрано рух освітніх національних систем до єдиних критеріїв і стандартів, які утверджуються в Європі, це: фундаментальне оновлення системи освіти, вихід на новий рівень інтеграції науки і освіти, радикальна модернізація вищої освіти, демократизація освітньої політики, підвищення мобільності викладачів і студентів, впровадження кредитно-модульної системи організації навчання, утвердження особистісно-орієнтованої педагогічної системи, актуалізація патріотичного виховання, надання інноваційного характеру освіті, перегляд і модернізація освіти в контексті Національної доктрини [2].

Ціль дослідження полягає в дослідженні впровадження інноваційного механізму в розвиток системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку.

Задачі цього дослідження виходять з проблематики дослідження. Вони зводяться до характеристики сучасного стану системи вищої освіти та встановлення залежності між визначеним станом системи і якістю надання освітньої послуги, а саме:

- визначення сучасного стану системи вищої освіти та чинників, що мають вплив на її розвиток;
- визначити рівень дієвості інноваційної політики у розвитку системи вищої освіти.

Спираючись на мету та задачі дослідження вважаємо, що важливим за таких умов є впровадження в систему вищої освіти навчальних баз. Наприклад, заснування навчального банку для підготовки та адаптації студентів – майбутніх фахівців з фінансів до реального професійного життя як інноваційний продукт розвитку вищого навчального закладу (ВНЗ). Схематично цей механізм можна навести наступним чином.

Основними ланками інноваційного механізму є :

- вищий навчальний заклад;
- установа-партнер (установи-партнери);
- студент ВНЗ;
- викладачі та співробітники ВНЗ.

Для більш повного розуміння інноваційного механізму розвитку необхідно привести основні поняття з фінансово-економічного словника Загороднього А.Г., Вознюка Г.Л. [3].

Інноватика – галузь науки, що вивчає різні проблеми теорії інновацій, зокрема проблеми створення інноваційних продуктів, реалізації нововведень, організаційного забезпечення інноваційних процесів.

Інновації – (від лат. Innovation – поновлення, зміна) – нові досягнення в галузі технології чи управління, призначенні для використання в операційній, інвестиційній чи фінансовій діяльності підприємства. За економічною суттю інновація – нововведення, використання яких зумовлює якісні зміни у виробництві та отримання соціально-економічної вигоди (ефекту). Концепцію І. запропонував відомий австрійський економіст Йозеф Шумпетер. У 1912р. у книзі «Теорія економічного розвитку» цей науковець виклав ідею «нових комбінацій». Серед комбінацій, які загалом формують структуру інноваційного процесу, він називав: випуск нового продукту або продукту нової якості; впровадження нового, досі невідомого в конкретній галузі методу виробництва; проникнення на новий ринок збуту (відомий чи невідомий); отримання нових джерел сировини чи напівфабрикатів; організаційна перебудова, зокрема створення монополії чи її ліквідація. У подальших працях Й.Шумпетера термін «нова комбінація» замінено терміном «інновація», який і став науковою категорією.

Інноваційний продукт – результат виконання інноваційного проекту, науково-дослідна і (або) дослідно-конструкторська розробка нової технології (зокрема й інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка або дослідної партії, що відповідає таким вимогам:

- він є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності (винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, селекційного дослідження тощо), на якій виробник інноваційного продукту має державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи одержані від власників цих об'єктів інтелектуальної власності ліцензії, або також є реалізацією (впровадженням) відкриттів. При цьому використаний об'єкт для інноваційного продукту має бути визначальним;

- розробка інноваційного продукту підвищує вітчизняний науково-технічний і технологічний рівень;

- інноваційний продукт в Україні вироблено (буде вироблено) вперше або, якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним продуктом він еконкурентоспроможним і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

Інноваційний потенціал держави – сукупність ресурсів у галузі освіти й виробництва, спрямованих на інноваційний розвиток економіки, а саме обсяг нагромаджених теоретичних та практичних знань у різних галузях суспільної діяльності; здатність використовувати та поширювати ці знання; наявність підготовлених кадрів високої кваліфікації; матеріально-технічна й фінансова база науки для проведення досліджень та експериментів щодо впровадження нових технологій і продуктів. Визначає можливості розвитку науки в майбутньому та місце держави на ринку технологій.

Інноваційна політика держави – вплив держави на інноваційну діяльність за допомогою прямих та опосередкованих важелів правового й економічного регулювання задля розвитку науки і техніки, інноваційних процесів.

Шляхом впровадження інноваційних технологій, продуктів в вищу освіту, підвищується рівень інноваційного розвитку регіону, підвищується освітній рівень, рівень загальнокультурного та соціального розвитку.

На даний час пропонується розширити практику навчальних баз в усіх навчальних закладах, особливо в тих, що спеціалізуються на випуску фахівців з обслуговування населення та фахівців різних напрямностей необхідних для розвитку держави. Але до співпраці необхідно залучати дійсних роботодавців, що зацікавлені у кінцевому результаті, тобто в отриманні спеціаліста.

В сучасних умовах спостерігається порушення розвитку процесу відтворення науково-технічних кадрів, зниження суспільного статусу їхньої діяльності і, як наслідок, відтік кадрів з галузей науки, техніки та освіти.

Особливо актуальна ця проблема зараз, у час системної кризи в Україні. Існує об'єктивна потреба в формуванні нового напрямку розвитку і професійної підготовки фахівців в умовах вищого навчального закладу. Висновки обумовлені необхідністю розвитку системи вищої освіти:

1. Необхідно розвивати впровадження в основні галузі, зокрема в освіту, як перспективне направлення, поняття «інноваційна культура».

2. Залучати до співробітництва міжнародні організації, вітчизняні та іноземні ВНЗ до обміну накопиченими знаннями в галузі інноватики.

Для реалізації діалогу ринку освіти і ринку праці важливо розуміти, що успішність працевлаштування випускників вищих навчальних закладів визначається ефективністю організації навчально-виховного процесу, його спрямованістю та практичні технології, які важливі на ринку праці, а також успішністю та якістю знань студентів, їхнім особистісно-професійним потенціалом, здатним до реалізації в умовах жорсткої конкуренції.

Необхідно впровадити в роботу ВНЗ співпрацю з фінансовими чи іншими зацікавленими установами спроможними кредитувати студентів на отримання повної вищої освіти, та задля підвищення якості освітньої послуги через створення навчальних баз для підготовки кваліфікованих спеціалістів.

Література:

1. Про вищу освіту [електронний ресурс] : закон України / КМУ, Документ 2984-14, остання редакція від 12.03.2009 на підставі 1024-17, чинний. – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14>
2. Артемова Л.В. Історія педагогіки України / Артемова Л.В. – К.: Либідь, 2006. – 401 с.
3. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
4. http://science.crimea.edu/zapiski/2010/econ/uch_22_2e/235-248.pdf

Філатова Т.В. , В'язовська К.М.

Актуальність створення інформаційної системи для інноваційного центру

В умовах формування стабільної ринкової системи постає необхідність активізації інноваційної діяльності в країні як одного з чинників прогресивної переорієнтації економіки. І досягти позитивних змін дозволяють інноваційні центри, які вирішують питання подолання спаду виробництва, зміни номенклатури виробів, створення технологічно нової продукції, нових виробничих процесів та системи управління на підприємствах.

На сьогодні одна з найважливіших проблем, яка гальмує розвиток інноваційної діяльності, це – відсутність необхідної інформаційної взаємодії всіх учасників процесу, відсутність зв'язків між розробниками та споживачами нововведень, інформаційна непрозорість та низька мотивація до розробок, фінансування та комерційна реалізація інновацій. Тому для виходу України на рівень європейських та світових стандартів всі зусилля треба спрямувати на створення інформаційної системи для інноваційних центрів. Необхідність цього переходу до інформатизації обумовлена швидкістю зміни технологічних устроїв у виробництві, збільшенням технологій випуску продуктів та надання послуг. Перед інноваційними центрами постає потреба у швидкому засобі передачі інформації, технологічних розробок для

подальшого їх спільного удосконалення, а з іншого боку – необхідно виставляти результати своєї роботи для продажу зацікавленим підприємствам і установам або отримувати замовлення на виконання певного виду робіт, котрі передбачені їх діяльністю.

Ціллю даного дослідження є обґрунтування впливу інтелектуального капіталу на діяльність інноваційного центру та створення єдиної інформаційної системи як наслідку подолання складності інтеграції нових продуктів у ринкову систему.

Перед дослідженням були сформульовані наступні задачі:

- обґрунтувати необхідність створення інформаційної системи для інноваційного центру;

- визначити усі складові інноваційної підсистеми;

- встановити взаємозв'язок між інноваціями та інтелектуальним капіталом;

- визначити канали обміну інформацією;

- знайти засоби досягнення поставлених цілей серед інформаційних технологій.

В економічній літературі можна зустріти багато праць, які присвячені розгляду проблем інноваційного розвитку. Цю проблему досліджували багато українських і зарубіжні вчених, як В.Амітан, А.Батура, В.Гончаров, В.Гусєв, І.Галиця, В.Денисюк, А.Дагаєв, О.Дідченко, А.Земляникін, М.Туган-Барановський, Ю.Макогон, Н.Пікуліна, В.Рубан, І.Рудакова, В.Семиноженко, О.Чернега, Г.Кассель, М.Кондратьєв, Д.Робертсон, А.Шпітгоф, Й.Шумпетер. В той же час досліджувався стан інформаційного забезпечення в економіці та управлінні Бакаєвим Л.О., Бакаєвим О.О., Берсуцьким Я.Г., Берсуцьким А.Я., Глушковим В.М., Калюжним Р.А., Лепюю М.М., Писаревською Т.А., Порохнею В.М., Ситником В.Ф., Татарчуком М.І. А основні концепції інформаційних технологій для створення баз даних з врахуванням проблем їх захисту сформовані під керівництвом В.І. Скуріхіна. Однак, розгляд питань, котрі пов'язані з розробкою інформаційного забезпечення для інноваційного центру носять фрагментарний характер і не висвітлюють у повному обсязі цю актуальну проблему в час переходу економіки та всього суспільства до процесу інформатизації.

В сучасній економіці збільшується увага до інтелектуального капіталу як одного з чинників зростання конкурентних переваг підприємств. Можна прослідкувати, що в традиційній економіці конкурентні переваги забезпечували природні ресурси та сировина, а в економіці знань, до якої поступово переходить суспільство, до успіху приводять інновації та підприємництво, які покладаються на знання та інформацію з розвиненою інфраструктурою(засоби зв'язку, телекомунікації, Інтернет, бази даних).

Інноваційний потенціал підприємства в значній мірі обумовлений креативністю персоналу, тобто спроможністю його співробітників створювати та ефективно реалізовувати нові ідеї та проекти. Тому виділяють наступні складові інноваційного потенціалу підприємства(рис. 1)[1]:

Ресурси – це матеріальні цінності, котрі використовуються в процесі виробництва для створення товарів або продуктів. Організація та управління представляють собою централізований процес виробництва та контролю за якістю продукції, який неможливий без її належної стандартизації та сертифікації.

Персонал – це складна підсистема, котра і створює інновації за допомогою людського капіталу, та яка в своїй структурі поєднує наступні елементи:

- функціональні якості: мотиваційні та вольові якості, комунікативні якості, інтелектуальні якості;
- кваліфікаційні якості: професійна підготовка(рівень освіти, підвищення кваліфікації), досвід та процес соціалізації в колективі;
- організаційні якості.

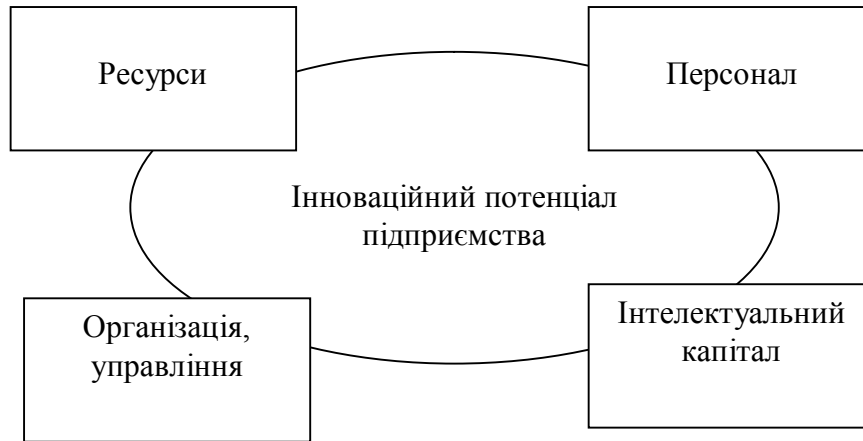

Рис.1 – Складові інноваційного потенціалу підприємства

Та найголовніша складова інтелектуальний капітал – це знання, навички та виробничий досвід конкретних людей та нематеріальні активи, що включають патенти, бази даних, програмне забезпечення, товарні знаки та інші, які продуктивно використовуються з метою максимізації прибутку та інших економічних і технічних результатів.

Отже, з цієї схеми випливає нерозривний зв'язок інноваційної діяльності та інтелектуального капіталу, котрий виводить підприємства на позиції лідера за допомогою унікальної комбінації своїх елементів. Тому саме людські ресурси є головною цінністю при розробці нового продукту, тому що відображають ефективність використання інтелектуального капіталу. Але постає проблема як оцінити ефективність їх використання. В цьому напрямку ведуться дослідження, але немає єдиної думки науковців. На нашу думку, доцільно використовувати нове покоління методик, котре характеризує рівень знань (скільки досвіду у вашого персоналу) враховують як пряму активність, що дозволяє його розвивати (наприклад кількість днів навчання), так і перетворюючу активність (сприйняття кращих практик на основі неявного людського знання). У числі подібних методик - IC Index: ідентифікація чотирьох основних категорій інтелектуального капіталу (відносини, люди, інфраструктура, інновації) і надання їх у вигляді ієрархічної структури. Сюди ж відноситься і методика IC Rating - та ж ієрархічна структура, але з додаванням фактора ризику.[2]

Враховуючи нерозривність інноваційних центрів та інтелектуального капіталу як засобу їх функціонування можна виділити наступні елементи взаємопов'язаних підсистем інноваційних центрів[3]:

- елемент інформаційного забезпечення, який дає доступ до баз і банків даних для всіх зацікавлених, незалежно від форм власності;
- державні експертизи інноваційних програм, проектів, нововведень, досягнень;

- елемент фінансово-економічного забезпечення проведення інноваційної діяльності, яке використовує різні джерела надходження коштів (грошові ресурси підприємств, капіталовкладення інших країн, кошти інвестиційних фондів тощо);
- сертифікації та стандартизація наукової продукції, послуг у сфері метрології та контролю якості інноваційних досягнень у всіх сферах виробничої діяльності;
- просування нововведень на міжрегіональні, внутридержавні, іноземні ринки, беручи під контроль рекламну, виставкову, маркетингову діяльність, патентно-ліцензійну роботу, захист прав інтелектуальної власності;
- підготовку кадрів для інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки.

Отже, для створення інформаційної системи для суб'єктів інноваційної сфери необхідно розробити комплексне програмне забезпечення системи інноваційного процесу за допомогою сучасних засобів комунікації, котре об'єднає усі перелічені елементи, дозволить їх одночасно контролювати, дасть можливість обмінюватися досвідом з кожним елементом інноваційної інфраструктури та створить єдиний банк даних досліджень з відкритим доступом до інформації тільки певному колу користувачів.

Дослідження інформаційних потреб показало, що для ефективного розвитку інноваційної діяльності в країні необхідно створення інтегрованої розподіленої інформаційної системи, яка включає принаймні три великі блоки інформаційних ресурсів, що забезпечують:

- інформаційний супровід і забезпечення прийняття рішень при розробці та реалізації державної інноваційної політики;
- інформаційне забезпечення та супровід прийняття рішень при проведенні інноваційної діяльності її учасниками на всіх стадіях інноваційного циклу;
- подання відомостей про послуги для інноваційної діяльності.

Для ефективності результатів діяльності інноваційних центрів інформаційна система повинна представляти бази і банки даних про:

- програми та напрями фундаментальних досліджень, націлених на отримання нових знань;
- розробки з перетворення результатів прикладних наукових досліджень в задуми нових продуктів, технологій, їх лабораторні моделі та експериментальні зразки;
- патентну інформацію;
- опубліковані результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;
- виставки і ярмарки;
- стандарти, технічні регламенти;
- метрологічну інформацію;
- промислові каталоги;
- інформаційні центри і бібліотеки, що формують інформацію для інноваційної системи;
- ринки інноваційної продукції.

Але створення інформаційної системи для інноваційних центрів не може існувати без узгодження з державною політикою регулювання, оскільки прийнятий Верховною Радою Закон України «Про національну програму інформатизації», який визначає законодавчу базу для нових інформаційних і телекомунікаційних технологій

реалізації різних проектів[4], ставить пріоритетними питання про національну інформаційну інфраструктуру та Інтернет для розвитку економіки в Україні.

Одне з провідних місць серед сучасних інформаційних технологій посідають мережеві інформаційні технології, в тому числі мережі Інтернет. Використання можливостей Інтернет-технологій дає можливість інноваційним відносинам отримати електронну форму існування, яка полягає в мережевому характері її структури, низькій собівартості та миттєвості трансакцій, що відбуваються. Звідси можна зробити висновок, що найбільш вигідним буде створення такого елементу інформаційної системи, як база даних, доступ до якої здійснюється через мережу Інтернет з можливістю доповнювати її та використовувати для обміну інформацією між інноваційними центрами.

Однак, ця обставина відкриває нові економічні перспективи, що поєднують в собі широкий і практично миттєвий доступ до інформаційних ресурсів, технологічне новаторство, підприємницьку креативність, засновані на очікуваннях фінансування зі сторони держави. Проте програма реалізації такої бази даних може стримуватися нестачею фінансових коштів бюджету в умовах поточних економічних труднощів, реструктуризації економіки в країні.

Економічна ефективність діяльності підприємств, які здійснюють інновації в умовах нової, заснованої на знаннях економіки, також залежить від їх здатності залучати інвесторів на фінансовому ринку за допомогою отриманої оцінки в Інтернеті. Тобто цей ресурс можна також використовувати в цілях рекламної діяльності та знаходити споживачів виробленої інноваційної продукції. Найбільш слабкими аспектами вітчизняного інноваційного Інтернет-простору є відсутність у багатьох іноземної(англомовної) версії, що становить перепони для виходу на ринок інвесторів і робить важкою можливість участі українських високотехнологічних підприємств у реалізації міжнародних інноваційно спрямованих програм.

Впровадження нових інформаційних технологій, використання можливостей мережі Інтернет в управлінні інноваційним процесом надасть наступні можливості для суб'єктів інноваційної діяльності:

- пришвидшить процес обміну інформації та скоротить час на виконання спільних проектів між суб'єктами як в країні, так і за її межами;
- допоможе знайти інвесторів у всіх сферах діяльності;
- підвищить ефективність управління та зменшить витрати учасників інноваційно орієнтованих інвестицій;
- надасть можливість для залучення іноземного капіталу;
- створить передумови для розвитку сучасної економічної системи країни в цілому;
- надасть можливість ефективно використовувати та розподіляти інтелектуальний капітал.

Таким чином, необхідність єдиного інноваційного простору диктується інформаційною «революцією», котра виводить на одне з чільних місць Інтернет, як інформаційний ресурс майбутнього задля розвитку інноваційної інфраструктури. Створення інформаційної системи, головною складовою якої є бази даних з захистом інформації, найбільш задовольняють потреби ринкової економіки в наданні інноваційних та консалтингових послуг у сприянні впровадженню новаторських технологій, котрі забезпечують випуск конкурентоздатної продукції, збільшують ефективність функціонування інноваційної інфраструктури та задовольняють усі

вимоги, котрі постали перед інноваційними центрами, задля скріплення економічного простору.

Литература:

1. Балашов А.И., Рогова Е.М., Ткаченко Е.А. Инновационная активность российских предприятий: проблемы измерения и условия роста. СПб.:Издательство Санкт-Петербургского государственного политехнического университета, 2010.
2. Андрусенко Т. Измерение интеллектуального капитала / Т. Андрусенко // Корпоративные системы. – 2006. - №3.
3. Иода Е. В. Информационная составляющая и ее роль в развитии инновационной инфраструктуры региона / Е.В. Иода, А.С Суровцев // Вестник ТГУ. – 2008. - №7(63)- 205-209с.
4. Закон України "Про національну програму інформатизації" (№ 74/98-ВР від 4 лютого 1998 року) із змінами (№2684-III від 13 вересня 2001 року), // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, N 1, ст.3.